

Київський національний університет імені Тараса Шевченка

Навчально-науковий інститут публічного управління та державної служби

Кафедра глобальної та національної безпеки

Т.В. ЗАПОРОЖЕЦЬ

**ЕКСПЕРТНО-АНАЛІТИЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ
У СФЕРІ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ**

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНИЙ КОМПЛЕКС

для здобувачів спеціальності 256 «Національна безпека» (за окремими сферами
забезпечення і видами діяльності)»

Ступінь вищої освіти «Магістр» Освітньо-професійна програма
«Стратегічний менеджмент у сфері національної безпеки»
(заочна форма навчання)

Київ – 2024

УДК 351.86
3-33

Рецензенти:

доктор юридичних наук, професор Н.М.Корчак
(Київський національний університет імені Тараса Шевченка);
доктор наук з державного управління, професор С.М.Домбровська
(Національний університет цивільного захисту України)

*Рекомендовано до друку Вченою Радою Навчально-наукового інституту
публічного управління та державної служби
(протокол № 6 від 6 листопада 2024 року)*

Запорожець Т. В. Експертно-аналітична діяльність у сфері національної безпеки: навчально-методичний комплекс дисципліни для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти, які навчаються за ОПП «Стратегічний менеджмент у сфері національної безпеки» за спеціальністю 256 «Національна безпека (за окремими сферами забезпечення та видами діяльності)». Київ, 2024. 28 с.

Навчально-методичний комплекс дисципліни «Експертно-аналітична діяльність у сфері національної безпеки» підготовлено для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти, які навчаються за освітньо-професійною програмою «Стратегічний менеджмент у сфері національної безпеки» за спеціальністю 256 «Національна безпека (за окремими сферами забезпечення і видами діяльності)» у Навчально-науковому інституті публічного управління та державної служби Київського національного університету імені Тараса Шевченка.

Навчально-методичний комплекс дисципліни містить програму курсу, плани лекційних та семінарських занять, методичні рекомендації до проведення семінарських занять, завдання для самостійної роботи, приклади оформлення контрольної роботи, приклад варіанту питань до заліку, перелік термінів з дисципліни, список рекомендованої літератури.

ISBN 978-617-8080-13-6

УДК 351.86

ЗМІСТ

ОСНОВНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	4
ВСТУП	5
МЕТА, ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ТА ЗАПЛАНОВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ	6
СПІВВІДНОШЕННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ ІЗ ДИСЦИПЛІНИ З ПРОГРАМНИМИ РЕЗУЛЬТАТАМИ НАВЧАННЯ	9
СХЕМА ФОРМУВАННЯ ОЦІНКИ КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ	10
СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ЛЕКЦІЙ І СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ. РОЗПОДІЛ АКАДЕМІЧНОГО ЧАСУ	12
ПРОГРАМА КУРСУ	13
ПЛАНІ ЛЕКЦІЙ	14
РЕКОМЕНДАЦІЇ ТА ЗАВДАННЯ ДО ПРОВЕДЕННЯ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ	16
ПЛАНІ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ	17
РЕКОМЕНДАЦІЇ ТА ЗАВДАННЯ ДЛЯ ВИКОНАННЯ ІНДИВІДУАЛЬНОЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ	19
ЗРАЗОК ОФОРМЛЕННЯ ЗАВДАННЯ ПРОМІЖНОГО КОНТРОЛЮ	20
ЗРАЗОК ОФОРМЛЕННЯ ВАРІАНТУ ПИТАНЬ ДО ЗАЛІКУ	21
ОРІЄНТОВНИЙ ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ЗАЛІКУ З ДИСЦИПЛІНИ	22
ОСНОВНІ ТЕРМІНИ	24
РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА	26

ОСНОВНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Галузь знань	25 «Воєнні науки, національна безпека, безпека державного кордону»
Спеціальність	256 «Національна безпека (за окремими видами забезпечення і галузями діяльності)»
Освітньо-професійна програма	Стратегічний менеджмент у сфері національної безпеки
Ступінь вищої освіти	Магістр
Курс	2
Семестр	3
ECTS	3
Кількість кредитів	3
Кількість годин	90
Кількість розділів	2
Характер дисципліни	Обов'язкова
Лекції (год.)	4
Семінарські	2
Самостійна робота	84
Вид підсумкового контролю	Залік (письмовий)

ВСТУП

Навчальна дисципліна «Експертно-аналітична діяльність у сфері національної безпеки» освітньо-професійної програми «Стратегічний менеджмент у сфері національної безпеки» спеціальності 256 «Національна безпека (за окремими видами забезпечення і галузями діяльності)» галузі знань 25 «Воєнні науки, національна безпека, безпека державного кордону» має важливе значення для підготовки фахівців-управлінців у сфері національної безпеки, орієнтується на сучасні наукові досягнення в галузі публічного управління та національної безпеки.

Навчальна дисципліна передбачає отримання студентами поглиблених знань про сутність, методологію та технології процесів експертно-аналітичної діяльності у сфері національної безпеки, покращення навичок моніторингу інформації, її оцінки та добору, формування умінь організації експертного, консультаційного та аналітичного супроводу з метою забезпечення прийняття ефективних управлінських рішень у сфері національної безпеки, а також проведення наукових досліджень вказаного напрямку.

Навчально-методичний комплекс дисципліни містить програму курсу, плани лекційних та семінарських занять, методичні рекомендації до проведення семінарських занять, завдання для самостійної роботи, питання до заліку, приклади оформлення проміжної контрольної роботи та варіанту питань до заліку, перелік термінів з дисципліни, список рекомендованої літератури.

МЕТА, ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ТА ЗАПЛАНОВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Мета дисципліни – полягає у забезпеченні студентів знаннями щодо сутності, методології та технології процесів експертно-аналітичної діяльності у сфері національної безпеки, покращення навичок моніторингу інформації, її оцінки та добору, формування умінь організації експертного, консультаційного та аналітичного супроводу з метою забезпечення прийняття ефективних управлінських рішень у сфері національної безпеки, а також проведення наукових досліджень вказаного напрямку.

Вимоги до вибору навчальної дисципліни:

Знати: теоретичні засади національної безпеки, поняття про інформаційні загрози, основні виклики і загрози інформаційній безпеці України, а також принципи її забезпечення; основні тенденції та напрямки глобалізації інформаційних процесів та вплив, що вони здійснюють на національну безпеку України.

Вміти: працювати з нормативно-правовою базою, аналізувати економічні, технічні та інші та засоби для збору, накопичення, обробки та аналізу даних; застосовувати основні категорії, поняття (терміни) при аналізі управлінських аспектів забезпечення національної безпеки; інтерпретувати управлінські ситуації у контексті інформаційного та аналітичного забезпечення діяльності органів державної влади.

Володіти: навичками системного аналізу у процесі моніторингу інформації, її оцінки та добору; пошуку з використанням сучасних інформаційних технологій необхідних матеріалів та даних (у тому числі в іншомовних джерелах) та їх критичного осмислення при вирішенні управлінських завдань у сфері національної безпеки, оформлення й представлення даних за допомогою програм пакету Microsoft Office (Excel, Word, Power Point та ін.).

Анотація навчальної дисципліни: дисципліна «Експертно-аналітична діяльність у сфері національної безпеки» розглядає теоретичні основи експертно-аналітичної діяльності в структурі інформаційної діяльності: основні поняття та категорії; концепції, класифікація, а також принципи оцінювання і моніторингу державної політики та програм; алгоритм підготовки аналітичних документів. Розкривається зміст і основні положення законодавчого підґрунтя експертно-аналітичної діяльності органів державної влади у сфері національної безпеки. Особлива увага приділяється методам та технологіям аналітичної роботи. Також розкриваються основні інструменти аналітичного прогнозу у цій сфері.

Разом з тим, розкриваються практичні аспекти експертно-аналітичної діяльності у сфері національної безпеки, зокрема, практикується створення продуктів консолідації інформації: огляди: критичні огляди, звіти про сучасний стан; оцінні, технічні звіти; сигнальні бюлетені або листи; дані: компіляції і таблиці даних; статистичні зведення, кореляції і композиції; критичні дані; експертні бази даних тощо та підготовка аналітичних документів на їх основі. Вивчаються практичні аспекти діяльності суб'єктів експертно-аналітичного забезпечення у сфері національної безпеки провідних країн світу та ЄС.

Завдання (навчальні цілі) – надати студентам систему знань про сутність, методологію та технології процесів експертно-аналітичної діяльності у сфері національної безпеки для формування у них вмій і навичок з моніторингу інформації, її оцінки та добору, формування умінь організації експертного, консультаційного та аналітичного супроводу з метою забезпечення прийняття ефективних управлінських рішень у сфері національної безпеки.

Згідно вимог Стандарту вищої освіти за спеціальністю 256 Національна безпека (за окремими сферами забезпечення і видами діяльності) галузі знань 25 Воєнні науки, національна безпека, безпека державного кордону для другого (магістерського) рівня вищої освіти дисципліна «Експертно-аналітична діяльність у сфері національної безпеки» забезпечує набуття здобувачами освіти наступних компетентностей:

Назва компетентності	Код компетентності
<i>Загальні компетентності</i>	
Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу	ЗК-1
Здатність приймати обґрунтовані рішення	ЗК-2
<i>Фахові компетентності</i>	
Здатність аналізувати та прогнозувати розвиток безпекового середовища (глобальний, регіональний та національний аспекти) за окремими сферами забезпечення та видами діяльності.	ФК4
Здатність інтегрувати знання та розв'язувати складні задачі національної безпеки (за окремими сферами забезпечення і видами діяльності) у широких та мультидисциплінарних контекстах за наявності неповної або обмеженої інформації з урахуванням аспектів соціальної та етичної відповідальності.	ФК-7

Результати навчання:

Результат навчання (1. знати; 2. вміти; 3. комунікація; 4. автономність та відповідальність)		Методи викладанн яі навчання	Методи оцінювання	Відсоток у підсумко- вій оцінці з дисциплі ни
	Результат навчання			
	знати:			
1.1	основні поняття та категорії експертно-аналітичної діяльності у сфері національної безпеки	Лекції, семінари, самостійна робота	Усні доповіді, дискусії, проміжний контроль, презентація самостійного дослідження	5
1.2	законодавчі основи регулювання експертно-аналітичної діяльності в сфері національної безпеки	Лекції, семінари, самостійна робота	Усні доповіді, дискусії, проміжний контроль, презентація самостійного дослідження	5
1.3	методи оцінки загроз та ризиків у сфері національної безпеки	Лекції, самостійна робота	Усні доповіді, дискусії, проміжний контроль, презентація самостійного дослідження, іспит	5
1.4	принципи підготовки аналітичних документів у сфері національної безпеки	Лекції, семінари, самостійна робота	Усні доповіді, дискусії, проміжний контроль, презентація самостійного дослідження, іспит	5
1.5	методи та підходи до прогнозування у сфері національної безпеки	Лекції, самостійна робота	Усні доповіді, дискусії, проміжний контроль, презентація самостійного дослідження, іспит	5
1.6	ключові принципи аналітичної роботи у сфері національної безпеки	Лекції, самостійна робота	Усні доповіді, дискусії, проміжний контроль, презентація самостійного дослідження, іспит	5
1.7	основи класифікації загроз національній безпеці	Лекції, практичні, самостійна робота	Усні доповіді, дискусії, проміжний контроль, презентація самостійного дослідження, іспит	5

1.8	сучасні тенденції та виклики у сфері національної безпеки	Лекції, семінари, самостійна робота	Усні доповіді, дискусії, проміжний контроль, презентація самостійного дослідження, іспит	5
вміти:				
2.1	застосовувати методи аналізу та прогнозування для оцінки загроз	Лекції, семінари, самостійна робота	Усні доповіді, дискусії, презентація самостійного дослідження, іспит	7
2.2	здійснювати моніторинг та оцінку ефективності державної політики у сфері національної безпеки	Лекції, семінари, самостійна робота	Усні доповіді, дискусії, презентація самостійного дослідження, іспит	8
2.3	використовувати інструменти інформаційного аналізу в національній безпеці	Лекції, семінари, самостійна робота	Усні доповіді, дискусії, презентація самостійного дослідження, іспит	5
2.4	готувати аналітичні документи та звіти у сфері національної безпеки	Лекції, практичні, самостійна робота	Усні доповіді, дискусії, презентація самостійного дослідження, іспит	5
комунікація:				
3.1	використовувати інформаційні інтернет-ресурси у тому числі іноземні джерела при проведенні самостійних досліджень та презентації їх результатів у вигляді доповідей, повідомлень, презентацій тощо	Семінари, самостійна робота	Усні доповіді, дискусії, презентація самостійного дослідження	5
3.2	Презентувати результати проведених досліджень та здійсненої самостійної роботи у вигляді доповідей, повідомлень, презентацій тощо	Семінари, самостійна робота	Усні доповіді, презентація самостійного дослідження	5
3.3	вести полеміку стосовно питань підвищення ефективності експертно-аналітичної роботи органів державної влади у сфері	Семінари, Самостійна робота	Дискусії	5
автономність та відповідальність:				
4.1	самостійно шукати та критично опрацьовувати літературу щодо експертно-аналітичної діяльності у сфері національної безпеки, вільно володіти методами обробки, аналізу та синтезу наукової інформації	Семінари, самостійна робота	Усні доповіді, дискусії, проміжний контроль, презентація самостійного дослідження, іспит	5

4.2	вирішувати самостійно комплексні завдання, пов'язанні із експертно-аналітичною діяльністю у сфері національної безпеки	Семінари, самостійна робота	Усні доповіді, дискусії, проміжний контроль, презентація самостійного дослідження	5
4.3	нести відповідальність за достовірність та політико-ідеологічну незаангажованість, якість і достовірність аналітичних матеріалів	Семінари, самостійна робота	Усні доповіді, дискусії, презентація самостійного дослідження	5

СПІВВІДНОШЕННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ ІЗ ДИСЦИПЛІНИ ІЗ ПРОГРАМНИМИ РЕЗУЛЬТАТАМИ НАВЧАННЯ

Програмні результати навчання	Результати навчання дисципліни											
	1.1	1.2	1.3	1.4	1.5	1.6	1.7	1.8	2.1	2.2	2.3	2.4
ПРН-1. Застосовувати системний аналіз та синтез для вирішення завдань забезпечення національної безпеки	+	+	+	+	+				+			
ПРН-9. Синтезувати спектр заходів та підходів, що можуть використовуватись для вирішення проблем, пов'язаних з викликами глобальній, європейській та регіональній безпеці	+			+	+	+	+	+		+	+	+
ПРН-15. Управляти проведенням заходів у процесі забезпечення національної безпеки в різних умовах обстановки з використанням нових стратегічних підходів			+			+	+	+		+	+	+

**СПІВВІДНОШЕННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ ДИСЦИПЛІНИ ІЗ
ПРОГРАМНИМИ РЕЗУЛЬТАТАМИ НАВЧАННЯ (ПРОДОВЖЕННЯ)**

Програмні результати навчання	Результати навчання дисципліни					
	3.1	3.2	3.3	4.1	4.2	4.3
ПРН-1. Застосовувати системний аналіз та синтез для вирішення завдань забезпечення національної безпеки.	+	+		+	+	
ПРН-9. Синтезувати спектр заходів та підходів, що можуть використовуватись для вирішення проблем, пов'язаних з викликами глобальній, європейській та регіональній безпеці	+		+		+	+
ПРН-15. Управляти проведенням заходів у процесі забезпечення національної безпеки в різних умовах обстановки з використанням нових стратегічних підходів	+	+		+	+	+

**СХЕМА ФОРМУВАННЯ ОЦІНКИ КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ
НАВЧАННЯ**

Форми оцінювання студентів:

Контроль знань здійснюється за системою ECTS, яка передбачає дворівневе оцінювання засвоєного матеріалу, зокрема *оцінювання теоретичної підготовки* – результати навчання (знання 1.1 – 1.9), що складає 25 % від загальної оцінки за семестр та *оцінювання практичної підготовки* – результати навчання (вміння 2.1 – 2.7; комунікація 3.1 – 3.3; автономія 4.1 – 4.3), що складає 75 % загальної оцінки за семестр.

Оцінювання семестрової роботи (MAX – 80 балів / MIN – 48 балів):

1. **Виконання практичних (семінарських) завдань, доповнення та участь в дискусіях на семінарах:** – мах. 35 / мін. 18 балів.
2. **Індивідуальна самостійна робота (реферат):** – мах. 15 / мін. 10 балів.
3. **Проміжний контроль 1:** – мах. 30 / мін. 20 балів.

Семестрову кількість балів формують бали, отримані студентом у процесі засвоєння матеріалу з усіх (трьох) частин навчальної дисципліни. Загальна семестрова оцінка складається із балів, отриманих за 1) аудиторну роботу (усні доповіді, доповнення та участь в дискусіях на семінарах), 2) індивідуальну самостійну роботу (реферат); 3) проміжний контроль 1, 4) проміжний контроль 2. Всі види робіт в семестрі мають в підсумку в: максимальному вимірі – 80 балів; мінімальному вимірі – 48 балів. Перескладання семестрового контролю з метою покращення позитивної оцінки не допускається.

підсумкове оцінювання

Підсумковий контроль здійснюється у формі письмової контрольної роботи, яка оцінюється максимум у 20 балів, а мінімум у 12 балів та проводиться на одному з останніх практичних занять з дисципліни. Підсумкова оцінка з дисципліни студенту виставляється за результатами роботи протягом семестру як сума балів, отриманих впродовж навчального семестру, включаючи бали, отримані за виконання самостійної роботи та підсумкової контрольної роботи.

Залік виставляється за результатами роботи студента впродовж усього семестру.

	Семестрова кількість балів	Підсумкова контрольна робота	Підсумкова оцінка
<i>Мінімум</i>	<i>48</i>	<i>12</i>	<i>60</i>
Максимум	80	20	100

Організація оцінювання:

Семестрове оцінювання таких видів робіт, як: дискусії, опитування, розв'язування задач, тестування, контрольні роботи здійснюються під час занять, які відбуваються за розкладом.

Самостійна робота студента полягає в систематичному опрацюванні нормативно – законодавчих актів та звітів про оцінку рівня нормативно-правового забезпечення експортного контролю в Україні. Засвоений матеріал підлягає перевірці на кожному практичному занятті у формі усного опитування..

Відпрацювання пропущених занять здійснюється шляхом виконання студентом додаткових завдань з дисципліни.

Шкала відповідності оцінок

Зараховано / Passed	60-100
Не зараховано / Fail	0-59

**СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.
ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ЛЕКЦІЙ І СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ.
РОЗПОДІЛ АКАДЕМІЧНОГО ЧАСУ**

Структура навчальної дисципліни. У навчальній дисципліні передбачено дві змістових частини. Перша частина навчальної дисципліни присвячена дослідженню теоретичних основ експертно-аналітичної діяльності у сфері національної безпеки. Друга частина присвячена практичним аспектам експертно-аналітичної діяльності у сфері національної безпеки. Завершується дисципліна заліком у формі письмової підсумкової роботи.

№п/п	Назва теми	Кількість годин		
		лекції	семінари	самостійна робота
<i>Змістовна частина 1. Теоретичні основи експертно-аналітичної діяльності у сфері національної безпеки</i>				
1	Тема 1. Експертно-аналітична діяльність в структурі інформаційної діяльності: основні поняття та категорії	1		8
2	Тема 2. Основні концепції, класифікація та принципи оцінювання і моніторингу державної політики та програм у сфері національної безпеки	0,5		6
3	Тема 3. Законодавче підґрунтя експертно-аналітичної діяльності органів державної влади у сфері національної безпеки	0,5		6
4	Тема 4. Методи та технології аналітичної роботи	0,5		8
5	Тема 5. Аналітичний прогноз	0,5	0,5	8
<i>Змістовна частина 2. Практичні аспекти експертно-аналітичної діяльності у сфері національної безпеки</i>				
7	Тема 6. Продукти консолідації інформації: огляди: критичні огляди, звіти про сучасний стан; оцінні, технічні звіти; сигнальні бюлетені або листи; дані: компіляції і таблиці даних; статистичні зведення, кореляції і композиції; критичні дані; експертні бази даних			4
8	Тема 7. Суб'єкти експертно-аналітичної діяльності у сфері національної безпеки провідних країн світу та ЄС	0,5		8
9	Тема 8. Підготовка аналітичних документів	0,5	0,5	6
10	<i>Індивідуальна самостійна робота(реферат)</i>			10
11	<i>Проміжний контроль</i>		1	20
	ВСЬОГО	4	2	84

Загальний обсяг 90 год., в тому числі:

Лекцій – 4 год.;

Семінари – 2 год.;

Самостійна робота – 84 год.

ПРОГРАМА КУРСУ

Змістовна частина 1. Теоретичні основи експертно-аналітичної діяльності у сфері національної безпеки

Тема 1. Експертно-аналітична діяльність в структурі інформаційної діяльності: основні поняття та категорії

Основні поняття та категорії інформаційної діяльності в контексті експертно-аналітичної роботи, роль інформаційної діяльності у забезпеченні національної безпеки, процес збору, аналізу та інтерпретації інформації, взаємодія експертно-аналітичної діяльності з інформаційними процесами, особливості експертно-аналітичної діяльності у кризових ситуаціях.

Тема 2. Основні концепції, класифікація та принципи оцінювання і моніторингу державної політики та програм у сфері національної безпеки

Основні концепції оцінювання державної політики у сфері національної безпеки, класифікація методів моніторингу державних програм у сфері безпеки, принципи оцінки ефективності політики безпеки, моніторинг і контроль національних програм у сфері безпеки, проблеми оцінювання ефективності державної політики.

Тема 3. Законодавче підґрунтя експертно-аналітичної діяльності органів державної влади у сфері національної безпеки

Нормативно-правові акти, що регулюють експертно-аналітичну діяльність у сфері національної безпеки, міжнародні стандарти та рекомендації, повноваження органів державної влади у сфері експертно-аналітичної діяльності, обмеження та етичні вимоги до аналітичної роботи, забезпечення незалежності експертної оцінки.

Тема 4. Методи та технології аналітичної роботи

Основні методи аналітичної роботи у сфері національної безпеки, сучасні технології збору та обробки даних, інструменти для аналізу великих даних, моделювання та прогнозування у аналітичній роботі, підходи до багатофакторного аналізу ризиків.

Тема 5. Аналітичний прогноз

Етапи підготовки аналітичного прогнозу, визначення трендів і сценаріїв у сфері національної безпеки, методи аналізу ризиків і невизначеностей, підходи до довгострокового прогнозування, вплив прогнозування на прийняття рішень у системі національної безпеки.

Змістовна частина 2. Практичні аспекти експертно-аналітичної діяльності у сфері національної безпеки

Тема 6. Продукти консолідації інформації.

Огляди: критичні огляди, звіти про сучасний стан; оцінні, технічні звіти; сигнальні бюлетені або листи; дані: компіляції і таблиці даних; статистичні зведення, кореляції і композиції; критичні дані; експертні бази даних

Тема 7. Суб'єкти експертно-аналітичної діяльності у сфері національної безпеки провідних країн світу та ЄС

Основні суб'єкти експертно-аналітичної діяльності у сфері національної безпеки в провідних країнах світу, особливості організації аналітичної діяльності в рамках Європейського Союзу, структура та функції аналітичних центрів, ролі і повноваження національних урядових і неурядових інституцій у сфері національної безпеки, взаємодія національних і міжнародних аналітичних інститутів.

Тема 8. Підготовка аналітичних документів

Основні етапи підготовки аналітичного документа, структура аналітичних документів у сфері національної безпеки, вимоги до обґрунтування висновків і рекомендацій, методи та інструменти для аналізу даних в аналітичних звітах, роль аналітичних документів у процесі ухвалення державних рішень.

ПЛАНИ ЛЕКЦІЙ

Змістовна частина 1. Теоретичні основи експертно-аналітичної діяльності у сфері національної безпеки

Лекція 1. Експертно-аналітична діяльність в структурі інформаційної діяльності: основні поняття та категорії

Мета заняття: розкрити основні поняття та категорії інформаційної діяльності в контексті експертно-аналітичної роботи.

План:

1. Основні поняття інформаційної діяльності у сфері національної безпеки.
2. Роль інформаційної діяльності у забезпеченні національної безпеки.
3. Процес збору, аналізу та інтерпретації інформації для експертно-аналітичних цілей.
4. Взаємодія експертно-аналітичної діяльності з інформаційними процесами.
5. Особливості експертно-аналітичної діяльності в умовах кризових ситуацій.

Лекція 2. Основні концепції, класифікація та принципи оцінювання і моніторингу державної політики та програм у сфері національної безпеки

Мета заняття: проаналізувати концепції, методи оцінювання та моніторингу державної політики та програм у сфері безпеки.

План:

1. Основні концепції оцінювання державної політики у сфері національної безпеки.
2. Класифікація методів моніторингу державних програм безпеки.
3. Принципи оцінки ефективності політики національної безпеки.
4. Моніторинг і контроль за реалізацією національних програм у сфері безпеки.
5. Основні проблеми та виклики в оцінюванні ефективності державної політики.

Лекція 3. Законодавче підґрунтя експертно-аналітичної діяльності органів державної влади у сфері національної безпеки

Мета заняття: розглянути нормативно-правову базу, що регулює експертно-аналітичну діяльність у сфері національної безпеки.

План:

1. Основні нормативно-правові акти, що регулюють експертно-аналітичну діяльність.
2. Міжнародні стандарти та рекомендації у сфері національної безпеки.
3. Повноваження органів державної влади в експертно-аналітичній діяльності.
4. Забезпечення незалежності експертних оцінок у сфері національної безпеки.

Лекція 4. Методи та технології аналітичної роботи

Мета заняття: ознайомити з методами та технологіями, які застосовуються в аналітичній роботі з національної безпеки.

План:

1. Основні методи аналітичної роботи у сфері національної безпеки.
2. Сучасні технології збору та обробки даних.
3. Інструменти для аналізу великих даних у національній безпеці.
4. Моделювання та прогнозування у процесі аналітичної роботи.
5. Багатофакторний аналіз ризиків у сфері національної безпеки.

Лекція 5. Аналітичний прогноз

Мета заняття: розкрити процес та методи підготовки аналітичного прогнозу у сфері національної безпеки.

План:

1. Етапи підготовки аналітичного прогнозу.
2. Визначення трендів і сценаріїв у сфері національної безпеки.
3. Методи аналізу ризиків і невизначеностей.
4. Підходи до довгострокового прогнозування в сфері безпеки.
5. Вплив аналітичного прогнозу на ухвалення рішень у системі національної безпеки.

Змістовна частина 2. Практичні аспекти експертно-аналітичної діяльності у сфері національної безпеки

Лекція 6. Продукти консолідації інформації

Мета заняття: розглянути види та форми консолідації інформації у процесі експертно-аналітичної діяльності.

План:

1. Критичні огляди: сутність і структура.
2. Звіти про сучасний стан: методика підготовки та значення.
3. Оцінні та технічні звіти: особливості складання.
4. Сигнальні бюлетені та листи: функції та використання у сфері безпеки.
5. Дані: компіляції, таблиці даних, статистичні зведення.
6. Кореляції, композиції та критичні дані.
7. Експертні бази даних: організація та використання.

Лекція 7. Суб'єкти експертно-аналітичної діяльності у сфері національної безпеки провідних країн світу та ЄС

Мета заняття: ознайомити з ключовими суб'єктами експертно-аналітичної діяльності в провідних країнах світу та ЄС.

План:

1. Основні суб'єкти експертно-аналітичної діяльності у сфері національної безпеки в США.
2. Експертно-аналітична діяльність у країнах ЄС: організація та структура.
3. Аналітичні центри в сфері національної безпеки: функції та завдання.
4. Роль урядових і неурядових інституцій у забезпеченні національної безпеки.
5. Взаємодія національних і міжнародних аналітичних центрів.
6. Особливості співпраці аналітичних інститутів в рамках ЄС.

Лекція 8. Підготовка аналітичних документів

Мета заняття: розкрити основні етапи і принципи підготовки аналітичних документів у сфері національної безпеки.

План:

1. Основні етапи підготовки аналітичного документа.
2. Структура аналітичного документа: ключові елементи.
3. Вимоги до обґрунтування висновків і рекомендацій.
4. Методи та інструменти для аналізу даних в аналітичних звітах.
5. Практичні аспекти оформлення аналітичних документів.

РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ПЛАНУВАННЯ ТА ПРОВЕДЕННЯ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

Планування занять відбувається згідно з вимогами навчального плану підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти за освітньо-професійною програмою «Стратегічний менеджмент у сфері національної безпеки».

Семінарське заняття – навчальне заняття у формі колективного обговорення наперед визначених викладачем питань, доповідей, рефератів, завдань, есе тощо. Семінарське заняття спрямовано на поглиблення та систематизацію знань здобувачів освіти, організацію та підвищення рівня автономності їх самостійної пізнавальної діяльності, формування оціночних суджень. На кожному семінарському занятті викладач оцінює якість виконання здобувачами освіти завдань, їх виступи, активність, уміння формулювати та відстоювати свою позицію тощо.

Семінарські заняття звичайно проводять з однією академічною групою. У випадку незначної кількості студентів в академічних групах допускається зведення на семінарському занятті двох і більше академічних груп (сукупна кількість студентів у зведеній групі не має перевищувати 30 осіб).

Плануючи семінарські заняття з дисципліни, слід враховувати їх призначення:

- закріплення, поглиблення і розширення знань студентів, отриманих під час лекцій;
- формування вміння постановки і рішення інтелектуальних завдань і проблем;
- удосконалення здібностей по аргументації студентами своєї точки зору, атакож по доведенню і спростуванню інших суджень;
- демонстрація студентами досягнутого рівня теоретичної підготовки;
- формування вміння й навички самостійної роботи з різним джерелами (монографії, наукові статті, Інтернет-ресурси органів публічної влади тощо);

Завдання семінарського заняття:

Семінарські заняття виконують такі основні функції (відповідно формулюють дидактичні цілі заняття: навчальну, виховну і розвивальну):

- навчальну – поглиблення, конкретизацію, систематизацію знань, засвоєних під час лекційних занять та у процесі самостійної підготовки до семінару;
- розвивальну – розвиток логічного мислення студентів, набуття ними умінь працювати з різними літературними джерелами, формування умінь і навичок аналізу фактів, явищ, проблем тощо;
- виховну – патріотичне виховання, виховання економічної, екологічної культури і мислення, прищеплення інтересу до вивчення конкретної дисципліни та до фаху, формування потреби здорового способу життя тощо;
- діагностично-корекційну – контроль за якістю засвоєння студентами навчального матеріалу, виявлення прогалин його засвоєнні та їх подолання.

Особливості семінару:

- активна участь самих студентів у з'ясуванні сутності проблем, питань, що були винесені на розгляд;
- викладач надає студентам можливість вільно висловлюватися під час розгляду питань, що винесені на обговорення, допомагає їм вірно будувати свої міркування;
- така навчальна мета семінару вимагає, щоб студенти були добре підготовлені до заняття;
- якщо студенти не підготовлені до заняття, то семінарське заняття перетворюється у фронтальну бесіду (викладач задає питання, студенти відповідають на них).

Структура семінарського заняття:

організаційна частина – допомагає мобілізувати студентів до навчання; активізувати їхню увагу; створити робочу атмосферу для проведення заняття; містить привітання викладача зі студентами, виявлення відсутніх, перевірку підготовленості до заняття;

мотивація та стимулювання навчальної діяльності – передбачає формування потреби вивчення конкретного навчального матеріалу, повідомлення теми, мети та завдань. Мотивації сприяє чітке усвідомлення його мети, що полягає у досягненні кінцевого, запланованого результату спільної діяльності викладача й студентів;

обговорення навчальних питань семінару – полягає в обговоренні й керуванні процесом розгляду основних питань семінару відповідно до обраного виду і методики його проведення. Викладач має подбати про поетапне обговорення, сприймання, розуміння, закріплення і застосування студентами вивченої навчальної інформації;

діагностика правильності засвоєння студентами знань – допомагає викладачеві та студентам з'ясувати причину нерозуміння певного елемента змісту навчальної інформації, невміння чи помилковості виконання інтелектуальної або практичної дії. Здійснюється за допомогою серії оперативних короткочасних контрольних робіт (письмових, графічних, практичних), усних фронтальних опитувань, тренінгу тощо), з використанням комп'ютерної техніки;

підбиття підсумків заняття – передбачає коротке повідомлення про виконання запланованої мети, завдань заняття (аналіз того, що було розглянуто, мотивацію діяльності групи і окремих студентів, оцінювання їхньої роботи);

повідомлення завдань на наступне семінарське заняття – містить пояснення щодо змісту питань, які розглядатимуться на наступному семінарському занятті.

ПЛАНІ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

Змістовна частина 1. Теоретичні основи експертно-аналітичної діяльності у сфері національної безпеки

Семінарське заняття 1. Аналітичний прогноз

План заняття

1. Поняття та методи прогнозування у сфері національної безпеки.
2. Види аналітичних прогнозів: короткострокові, середньострокові, довгострокові.
3. Основні інструменти для побудови аналітичних прогнозів.
4. Проблеми та виклики у прогнозуванні національної безпеки.
5. Роль експертних прогнозів у прийнятті державних рішень.

Навчальна мета: формування системи знань щодо аналітичного прогнозування у сфері національної безпеки, вивчення його методів та інструментів для оцінки майбутніх загроз та викликів.

Завдання 1. Розкрийте поняття «аналітичний прогноз» та його роль у сфері національної безпеки.

Завдання 2. Які методи прогнозування використовуються для оцінки безпекових загроз?

Завдання 3. Охарактеризуйте різницю між короткостроковими, середньостроковими та довгостроковими прогнозами.

Запитання для контролю знань:

1. Які основні методи аналітичного прогнозування застосовуються в сучасних умовах?
2. Яку роль відіграє прогнозування у формуванні державної безпекової політики?
3. Які проблеми виникають під час прогнозування загроз для національної безпеки?

Рекомендована література: 1-6, 8, 17, 26, 27, 31.

Змістовна частина 2. Практичні аспекти експертно-аналітичної діяльності у сфері національної безпеки

Семінарське заняття 2. Підготовка аналітичних документів

План заняття

1. Поняття та структура аналітичного документа у сфері національної безпеки.
2. Основні типи аналітичних документів: аналітичні записки, довідки, звіти.
3. Етапи підготовки аналітичного документа: збір інформації, аналіз, висновки та рекомендації.
4. Використання експертної оцінки у підготовці аналітичних документів.
5. Методи системного аналізу для підготовки аналітичних документів.
6. Помилки та ризики при підготовці аналітичних документів.

Навчальна мета: формування практичних навичок з підготовки аналітичних документів у сфері національної безпеки, розвиток уміння структурувати та аналізувати інформацію, а також розробляти висновки і рекомендації для прийняття державних рішень.

Завдання 1. Охарактеризуйте основні етапи підготовки аналітичного документа.

Завдання 2. Наведіть приклади типів аналітичних документів, що використовуються у сфері національної безпеки.

Завдання 3. Поясніть, як експертна оцінка впливає на якість підготовлених аналітичних документів.

Завдання 4. Продемонструйте на прикладі застосування системного аналізу при підготовці аналітичного документа.

Завдання 5. Проаналізуйте можливі помилки та ризики при підготовці аналітичних документів.

Запитання для контролю знань:

1. Що таке аналітичний документ і які його основні елементи?
2. Які типи аналітичних документів найбільш часто використовуються у національній безпеці?
3. Які етапи є обов'язковими при підготовці аналітичного документа?
4. Як експертна оцінка впливає на кінцевий результат аналітичного дослідження?
5. Які помилки часто трапляються при підготовці аналітичних документів і як їх уникнути?

Рекомендована література: 1, 4, 8, 10, 11, 17.

РЕКОМЕНДАЦІЇ ТА ЗАВДАННЯ ДЛЯ ВИКОНАННЯ ІНДИВІДУАЛЬНОЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Індивідуальна самостійна робота з дисципліни «Експертно-аналітична діяльність у сфері національної безпеки» виконується у формі есе. Зазначена робота оформлюється відповідно до вимог Методичних рекомендацій до написання курсових робіт, есе, рефератів та аналітичних записок (уклад. Г. П. Ситник, М. Г. Орел, А. Д. Штельмашенко, 2020. 93 с.), розміщеного за адресою: <https://ipacs.knu.ua/pages/dop/286/files/91f2c278-4b30-4b40-bf73-f27cf4354ab5.pdf>

Підготовлене есе підлягає публічному захисту, який супроводжується виступом на 5-7 хвилин та презентацією на 3-5 слайдів.

Перелік тем для індивідуальної самостійної роботи

1. Поняття інформаційної діяльності в контексті національної безпеки.
2. Роль інформаційної діяльності у забезпеченні державної безпеки.
3. Методи збору інформації для аналітичних цілей у сфері безпеки.
4. Процеси аналізу та інтерпретації даних у аналітичній роботі.
5. Вплив кризових ситуацій на експертно-аналітичну діяльність.
6. Оцінка державної політики в сфері національної безпеки: концепції та методи.
7. Класифікація методів моніторингу програм безпеки.
8. Принципи оцінки ефективності державної безпекової політики.
9. Проблеми оцінювання державних програм у сфері безпеки.
10. Законодавче підґрунтя експертно-аналітичної діяльності у сфері національної безпеки.
11. Міжнародні стандарти експертно-аналітичної діяльності у сфері безпеки.
12. Етичні вимоги до експертно-аналітичної роботи.
13. Забезпечення незалежності аналітичної діяльності.
14. Методи аналізу великих даних у сфері національної безпеки.
15. Інструменти для аналізу даних у аналітичній роботі.
16. Моделювання та прогнозування у процесі аналітичної роботи.
17. Аналіз ризиків та невизначеностей у аналітичній діяльності.
18. Підготовка аналітичного прогнозу у сфері безпеки.
19. Визначення трендів і сценаріїв у національній безпеці.
20. Роль аналітичного прогнозування у прийнятті державно-управлінських рішень.
21. Види аналітичних звітів: критичні огляди, технічні звіти, сигнальні бюлетені.
22. Системи збору та обробки статистичних даних у сфері безпеки.
23. Створення та використання експертних баз даних.
24. Основні суб'єкти експертно-аналітичної діяльності у США та ЄС.

ЗАВДАННЯ ПРОМІЖНОГО КОНТРОЛЮ

з дисципліни: «Експертно-аналітична діяльність у сфері національної безпеки»

(Змістовна частина 1. Теоретичні основи експертно-аналітичної діяльності у сфері національної безпеки)

спеціальність 256 – Національна безпека (за окремими сферами забезпечення і видами діяльності)

освітньо-наукова програма: Стратегічний менеджмент у сфері національної безпеки
освітній рівень - другий (магістерський)

Варіант 1

1. Міжнародні стандарти експертно-аналітичної діяльності у сфері безпеки
2. Роль аналітичного прогнозування у прийнятті державно-управлінських рішень

(дата)

(прізвище, ініціали)

**КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ
ТА ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ**

Освітній рівень – магістр

Галузь знань – 25 Воєнні науки, національна безпека, безпека державного кордону

Спеціальність – 256 Національна безпека
(за окремими сферами забезпечення і видами діяльності)

Освітньо-професійна програма - «Стратегічний менеджмент у сфері національної безпеки»

Семестр III

Навчальна дисципліна – Експертно-аналітична діяльність у сфері національної безпеки

Критерії оцінювання: Варіант питань під час заліку складається з 2 питань, кожне з яких оцінюється за шкалою: мін.6 та макс.10 балів, що в загальному підсумку дає: мін. 12 та макс. 20 балів, тобто для отримання позитивної оцінки під час заліку (усного або письмового), оцінка не може бути меншою 12 балів.

ВАРІАНТ № 1 ПИТАНЬ ДО ЗАЛІКУ

1. Визначте роль інформаційно-аналітичної діяльності у забезпеченні національної безпеки.

2. Охарактеризуйте основні методи аналітичної роботи у сфері національної безпеки.

Затверджено на засіданні кафедри глобальної та національної безпеки, протокол № 1 від 29.08.2024 р.

Екзаменатор

доц. Тетяна ЗАПОРОЖЕЦЬ

Завідувач кафедри
глобальної та національної безпеки

проф. Григорій СИТНИК

ОРІЄНТОВНИЙ ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ЗАЛІКУ З ДИСЦИПЛІНИ

1. Що таке інформаційна діяльність у контексті національної безпеки?
2. Які основні етапи збору та аналізу інформації для експертно-аналітичної роботи?
3. Визначте роль інформаційно-аналітичної діяльності у забезпеченні національної безпеки.
4. Які особливості експертно-аналітичної діяльності в умовах кризових ситуацій?
5. У чому полягає сутність моніторингу державних програм безпеки?
6. Охарактеризуйте основні концепції оцінювання державної політики у сфері національної безпеки.
7. Які методи використовуються для моніторингу національних програм безпеки?
8. Що таке класифікація методів оцінювання політики у сфері безпеки?
9. Які основні проблеми виникають під час оцінювання ефективності державної політики?
10. Назвіть основні нормативно-правові акти, що регулюють експертно-аналітичну діяльність.
11. Які міжнародні стандарти існують у сфері експертно-аналітичної діяльності?
12. Які повноваження мають органи державної влади у сфері експертно-аналітичної діяльності?
13. Які етичні вимоги існують до експертно-аналітичної діяльності?
14. У чому полягає важливість забезпечення незалежності експертної оцінки?
15. Охарактеризуйте основні методи аналітичної роботи у сфері національної безпеки.
16. Які сучасні технології збору та обробки даних використовуються в аналітичній роботі?
17. Що таке аналіз великих даних у сфері національної безпеки?
18. Які інструменти використовуються для аналізу даних у аналітичній роботі?
19. У чому полягає значення моделювання та прогнозування у національній безпеці?
20. Які підходи використовуються для багатофакторного аналізу ризиків у сфері безпеки?
21. Які етапи підготовки аналітичного прогнозу ви знаєте?
22. Які методи аналізу ризиків та невизначеностей використовуються в прогнозуванні?
23. Як визначаються тренди і сценарії у сфері національної безпеки?
24. Який вплив має аналітичний прогноз на процес прийняття рішень у сфері безпеки?
25. Які існують види продуктів консолідації інформації?
26. Що таке критичні огляди та звіти про сучасний стан?
27. Які функції мають сигнальні бюлетені та листи у сфері національної безпеки?
28. Охарактеризуйте особливості складання статистичних зведень.

29. Які види кореляцій і композицій використовуються в експертно-аналітичній діяльності?
30. Як організовуються експертні бази даних у сфері національної безпеки?
31. Які основні суб'єкти експертно-аналітичної діяльності у США?
32. Які особливості експертно-аналітичної діяльності в рамках ЄС?
33. Яку роль відіграють аналітичні центри у сфері національної безпеки?
34. У чому полягає функція неурядових інституцій у забезпеченні національної безпеки?
35. Які види взаємодії існують між національними та міжнародними аналітичними центрами?
36. Які етапи підготовки аналітичного документа існують?
37. Охарактеризуйте структуру аналітичного документа.
38. Які методи використовуються для аналізу даних в аналітичних звітах?
39. Які практичні аспекти оформлення аналітичних документів є найбільш важливими?
40. У чому полягає значення аналітичних документів у процесі ухвалення державних рішень?

ОСНОВНІ ТЕРМІНИ

Експертно-аналітична діяльність – це сукупність методологічних і практичних дій, спрямованих на збір, аналіз та оцінку інформації з метою вироблення аналітичних висновків і рекомендацій для ухвалення управлінських рішень у сфері національної безпеки; включає експертну оцінку загроз, ризиків і потенційних сценаріїв розвитку подій.

Інформаційна діяльність – це процес створення, обробки, аналізу, збереження та передачі інформації, яка є критичною для забезпечення національної безпеки. Вона охоплює операції зі збору розвідувальних даних, їх обробку і поширення серед відповідних державних органів та аналітичних центрів.

Моніторинг – це систематичний процес спостереження та збору інформації щодо поточного стану національної безпеки, який дозволяє своєчасно виявляти загрози та оцінювати ефективність заходів, спрямованих на забезпечення безпеки. Моніторинг може бути як безперервним, так і періодичним залежно від виду загроз.

Оцінювання державної політики – це системний аналіз реалізації державної політики у сфері національної безпеки з метою визначення її ефективності, результативності, економічної доцільності та відповідності національним інтересам. Це оцінювання є важливою складовою управління для коригування або вдосконалення заходів безпеки.

Прогнозування – це аналітичний процес, за допомогою якого на основі даних минулого і сучасності визначаються можливі варіанти майбутнього розвитку подій у сфері національної безпеки. Прогнозування використовує математичні моделі, сценарний аналіз та експертні оцінки для передбачення загроз і вибору оптимальних заходів реагування.

Кризова ситуація – це стан, що виникає внаслідок непередбачених або катастрофічних подій, які мають значний негативний вплив на безпеку держави. В таких умовах необхідне негайне ухвалення рішень і застосування спеціальних заходів для запобігання дестабілізації або зниження негативних наслідків.

Законодавче підґрунтя – це сукупність правових норм та нормативних актів, які визначають правила, принципи і процедури здійснення експертно-аналітичної діяльності у сфері національної безпеки; забезпечує правові рамки для функціонування органів влади, експертів та аналітичних центрів.

Аналіз ризиків – це процес систематичного виявлення, оцінки і управління потенційними небезпеками та загрозами, які можуть негативно вплинути на національну безпеку. Цей аналіз базується на врахуванні ймовірності виникнення ризиків і можливих наслідків для державної безпеки та економіки.

Інформаційна безпека – це стан захищеності інформаційних систем та ресурсів держави від несанкціонованого доступу, втрати конфіденційності, модифікації або знищення даних. Інформаційна безпека є критичним елементом національної безпеки, оскільки сучасні загрози можуть бути спрямовані на інформаційну інфраструктуру.

Сценарний аналіз – це метод прогнозування, що включає моделювання декількох можливих варіантів розвитку подій (сценаріїв) у сфері національної безпеки. Мета цього аналізу полягає у виявленні основних тенденцій та підготовці рішень для реагування на різні ризики та загрози.

Незалежна експертна оцінка – це висновок, зроблений експертом або групою експертів, які працюють автономно від впливу будь-яких зацікавлених сторін. Така оцінка повинна ґрунтуватися виключно на професійних знаннях, аналітичних даних і доказах, що гарантує її неупередженість і об'єктивність.

Аналітичні центри (think tanks) – це незалежні дослідницькі установи, які займаються розробкою стратегій, проведенням досліджень і наданням консультацій урядам, міжнародним організаціям і громадським інституціям. Вони відіграють ключову роль у формуванні політики, надаючи аналітичні продукти та рекомендації.

Державна політика у сфері національної безпеки – це сукупність стратегічних і тактичних заходів, які приймаються державними органами з метою захисту національних інтересів, забезпечення територіальної цілісності та протидії загрозам національній безпеці; охоплює законодавчі ініціативи, оборонні програми, дипломатичні зусилля та соціальні проекти.

Консолідація інформації – це процес збирання, перевірки, систематизації та узагальнення інформації з різних джерел для її подальшого використання у вигляді аналітичних документів, звітів чи оглядів. Консолідовані дані використовуються для підготовки прогнозів, прийняття рішень та розробки стратегічних ініціатив.

Методи багатфакторного аналізу – це методи, що використовуються для аналізу складних явищ або процесів, які враховують вплив багатьох чинників одночасно. Ці методи є важливими для оцінки ризиків та прогнозування у сфері національної безпеки, оскільки дозволяють враховувати взаємозв'язки між різними факторами загроз.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

а) основна:

1. Ситник Г.П., Орел М.Г. Публічне управління у сфері національної безпеки: підручник /за заг.ред. Г.П.Ситника, Київ: Видавець Кравченко Я.О. 2020. 360 с.
2. Публічне управління та адміністрування у сфері національної безпеки: (системні, політичні та економічні аспекти): словник-довідник / С.П.Завгородня, М.Г.Орел, Г.П.Ситник [уклад.] /за заг.ред. Д.В.Неліпи, Є.О.Романенка, Г.П.Ситника, Київ: Видавець Кравченко Я.О. 2020. 380 с.
3. Державна політика забезпечення національної безпеки України: основні напрямки та особливості здійснення : монографія / Криштанович М.Ф., Пушак Я.Я., Флейчук М.І., Франчук В.І. Львів : Сполом, 2020. 418 с.
4. Глобальна та національна безпека: підручник / авт.кол.: В.І.Абрамов, Г.П.Ситник, В.Ф.Смоляннюк та інш. Київ; НАДУ, 2016. 784 с.
5. Горбулін В.П., Качинський А.Б. Засади національної безпеки України: Підручник. К.: Інтертехнологія, 2009. 272 с.
6. Запорожець Т.В. Нормативно-правове та організаційне забезпечення інтелектуалізації управлінських процесів у діяльності органів публічної влади. Вісн. Нац. акад. держ. упр. при Президентові України. Серія : Державне управління. 2020. №1. С. 110-114.
7. Запорожець Т.В. Застосування інтелектуальних технологій та систем штучного інтелекту для підтримки прийняття управлінських рішень. Вчені записки Таврійського Національного університету імені В.І. Вернадського. Серія : Державне управління. Київ, 2020. Том 31 (70) № 2. С. 79-85.
URL : http://www.pubadm.vernadskyjournals.in.ua/journals/2020/2_2020/15.pdf
8. Кілієвич О. І., Рябцев Г. Л., Тертичка В. В. Практикум з підготовки аналітичних документів : навч. посіб. Київ: К. І. С., 2016. 95 с.
9. Ключник Р.М. Політичний аналіз : навч. посіб. Дніпро: Ун-т ім. А. Нобеля, 2019. 84 с.
10. Шуляк А.М. Інформаційно-аналітична діяльність у міжнародних відносинах навч. посіб. 2-е вид., перероб. і доп. Луцьк: Вежа-друк, 2020. 274 с.

б) додаткова:

11. Качинський А.Б. Засади системного аналізу безпеки складних систем: монографія /За заг.ред.В.П.Горбуліна. Київ : ДП “НВЦ “Євроатлантикінформ”, 2006. 116 с.
12. Глушук Є. В. Діяльність аналітичних центрів у процесі комунікації між владою і суспільством. *Місце і роль бібліотек у формуванні національного інформаційного простору : матеріали міжнар. наук. конф.* (Київ, 21-23 жовт. 2014 р.) / НАН України [та ін.] ; [редкол.: В. І. Попик та ін.]. Київ, 2014. С. 296-298.
13. Гранчак Т. Інформаційно-аналітичні структури як суб’єкти національної інформаційної політики. *Наукові праці Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського : збірник / НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського, Асоц. б-к України ; [редкол.: В. І. Попик та ін.]. Київ, 2016. Вип. 43. С. 24-46.*
14. Дерев’янка С., Марчук В. Наукове передбачення майбутнього і політика. *Вісник Прикарпатського університету. Політологія.* Вип. 13. Івано-Франківськ: Плай, 2019. С. 195–197.
15. Документно-інформаційні комунікації в умовах глобалізації : стан, проблеми та перспективи : матеріали V Всеукраїн. наук.-практ. конф., м. Полтава, 25 листопада 2020 р. / редкол. : І. Г. Передерій, О. Є. Гомотюк та ін. Полтава, 2020. 401 с.
16. Інформаційно-аналітична діяльність : наук.-допом. бібліогр. покажч. /

Східноєвроп. нац. ун-т ім. Лесі Українки, Бібліотека ; уклад. Л. Дейнека. Луцьк, 2018. 158 назв.

17. Захарова В. І. Методика підготовки інформаційно-аналітичних продуктів. *Основи інформаційно-аналітичної діяльності : навч. посіб.* / В. І. Захарова, Л. Я. Філіпова. Київ, 2013. С. 240-257.

18. Захарова В. І. Оглядово-аналітичний документ: поняття, класифікація, структура, методика складання. *Основи інформаційно-аналітичної діяльності : навч. посіб.* / В. І. Захарова, Л. Я. Філіпова. Київ, 2013. С. 204-234.

в) законодавчі та нормативні акти

19. Конституція України. Прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р.

20. Про правовий режим воєнного стану: Закон України від 12.05.2015 № 389-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19/print1524821810428590#Text>

21. Про національну безпеку України : Закон України від 21.06.2018 р. № 2469- VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19#Text>

22. Про основи національного спротиву: Закон України від 16.07.2021 р. № 1702-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1702-20#Text>

23. Про засади внутрішньої і зовнішньої політики: Закон України від 01.07.2010 р. № 2411-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2411-17#Text>

24. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 29 грудня 2016 року «Про Доктрину інформаційної безпеки України»: Указ Президента України від 25 лютого 2017 року № 47/2017. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/47/2017#Text>

25. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 25 березня 2021 року «Про Стратегію воєнної безпеки України»: Указ Президента України від 25.03.2021 р. № 121/2021. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/1212021-37661>

г) електронні ресурси

26. Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: <http://www.rada.gov.ua>.

27. Офіційний сайт Президента України. URL: <https://www.president.gov.ua>

28. Офіційний сайт Кабінету Міністрів України. URL: <https://www.kmu.gov.ua>

29. Офіційний сайт національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>

30. Офіційний сайт наукової бібліотеки імені М. Максимовича URL: <http://www.library.univ.kiev.ua/ukr/iir/library/index.php>

31. Аналітичні доповіді Національного інституту стратегічних досліджень. URL: <https://niss.gov.ua/publikacii/analitichni-dopovidi>

Навчально-методичне видання

ЗАПОРОЖЕЦЬ Тетяна Володимирівна

ЕКСПЕРТНО-АНАЛІТИЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ У СФЕРІ НАЦІОНАЛЬНОЇ
БЕЗПЕКИ

Навчально-методичний комплекс дисципліни

для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти, які навчаються за освітньо-професійною програмою «Стратегічний менеджмент у сфері національної безпеки» за спеціальністю 256 «Національна безпека (за окремими сферами забезпечення і видами діяльності)» галузі знань 25 «Воєнні науки, національна безпека, безпека державного кордону»

Видання подається в авторській редакції

Підписано до друку 20.11.2024 р. Формат 60×84/16. Папір офсетний.

Гарнітура Times. Друк різнографія.

Умов. друк. арк. 1,63. Обл.-вид. арк. 1,34 Наклад 100 прим. Зам. № 2011/2

Видавництво та друк ТВО «ДКС-Центр»

вул. Дорогожицька, 18, м. Київ, тел. (050) 381-81-81

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного реєстру

ДК № 3457 від 08.04.2009 р.